

Atelier Prof. dr. arh. Emil Barbu POPESCU – grupa 21A

Vrem să vă convingem că arhitectura este un act de cultură. Vrem să vă valorificați spiritul critic activ și constructiv. Ne interesează în primul rând construirea unui mod de gândire specific arhitectural, dar care să fie proiectat pe un fundal cultural comprehensiv. Deoarece rădăcinile de înțelegere a arhitecturii încep în copilărie, vrem să învățați să lucrați conștient cu experiențele voastre biografice ale arhitecturii pentru a fixa acest proces în mișcare.

Desfășurarea atelierelor se vor baza pe transformarea *corecturilor* în dezbateri de idei. Studentul trebuie să-și asume responsabilitatea morală a activităților sale ce se desfășoară în cadrul atelierului. Ne dorim ca relația dintre student și profesor să fie una bazată pe dialog și confruntare intelectuală.

De-a lungul celor doi ani de îndrumare, vom încuraja discutarea impactului social al proiectelor voastre, precum și orientarea către o arhitectură durabilă, care să promoveze activ economia de energie. În același timp, considerăm ca esențială apropierea treptată de intimitatea arhitecturii ca edificare, de logica tectonică și de bogăția senzorială a materialelor.

Activitatea voastră la atelier va implica un efort continuu și susținut, încă din prima săptămână a fiecărui proiect. Pe parcurs, veți prezenta de mai multe ori „la panou” propunerile voastre – un exercițiu indispensabil pentru formarea unui discurs argumentativ. Schițele de proiect, cu durata de câteva ore, vor completa strategia de îndrumare. Un rol important în acest sens va fi jucat de voi înșivă, prin dialog și confruntarea permanentă a punctelor de vedere. Importanței machetei ca instrument permanent de lucru va demonstra evoluția proiectului. Prelegerile de atelier vor aborda aspecte relevante ale discursurilor și practicilor contemporane, momente definitorii ale arhitecturii moderne sau elemente precise ale procesului de proiectare. Prelegerile vor fi urmate de o conversație liberă care să completeze sau să analizeze diferite aspecte ale prezentărilor noastre. Săptămânal, vom proiecta filme de arhitectură, care oferă o perspectivă relevantă asupra mediului construit și a procesului de creație.

Puterea arhitectului se află în el (ea), în capacitatea lui de a percepe lumea cu emoție și cu motivație.

Întocmit,

Prof.dr.arh. Emil Barbu Popescu
Șef.lucr.drd.arh. Andrei Șerbescu
Asistent dr.arh. Ștefan Simion

PRELEGERI DE ATELIER :

Semestrul 3

1. Construcție și materialitate. O introducere în expresivitatea tectonică.
2. Bucuresti : de la maidan si mahala la modele urbane imprumutate.
3. Principii structurale ale construcțiilor ușoare. Exemple contemporane.
4. Între arhitectura romanică și Termele din Vals (prelegere și film).
5. Circulația verticală în obiectul de arhitectură.
6. Concept, detaliu și material în arhitectura lemnului și a metalului.
7. Casa Milà și contextul urban al Barcelonei (prelegere și film).
8. Urbanitate și densitate în lumea contemporană – o perspectivă socială asupra locuirii.
9. Le Corbusier între Casa Citrohan și Vilele Jaoul – evoluția conceptelor spațiale și de locuire.
10. Principii spațiale și funcționale ale locuinței urbane cu două fațade.
11. Pierre Chareau – „Casa de sticlă” sau reinventarea spațiului interior (prelegere și film).
12. Inserții urbane – fațada (suprafață, textură, percepție).
13. Dimensionare, gabarite și ergonomie în proiectarea locuinței.
14. Mănăstirea La Tourette – un alt mod de locuire (prelegere și film).

Semestrul 4

1. Vilele lui Palladio și Casa Sugimoto din Kyoto – despre importanța arhitecturală a contextului cultural (prelegere și film).
2. Momente reprezentative în arhitectura locuinței individuale din secolul XX.
3. Tipologii de locuire în București, până la cel de-al Doilea Război Mondial.
4. Louis Kahn și poezia severă a arhitecturii (prelegere și film).
5. Model și interpretare – tendințe, discursuri și practici contemporane în domeniul locuirii.
6. Arhitectura rezidențială contemporană din România – moduri de locuire și de raportare la vecinătate.
7. Casa lui Jean Prouvé (1953) – arhitectul și locuința sa (prelegere și film).
8. Arhitectura ecologică și dezvoltarea durabilă a societății – principii și exemple.
9. Ambianța spațială și designul interior al locuinței.
10. Evenimente publice și remodelare urbană – rolul social al arhitecturii.
11. Berlin, New York, Rio de Janeiro – metropola contemporană și diversitatea culturală a spațiului urban (prelegere și film).
12. Spațiul public al Bucureștiului contemporan – obstacole, semne, construcții.
13. Confortul urban între deschidere și protecție – exemple de intervenție asupra spațiului public.
14. Zaha Hadid, Toyo Ito și peisajul construit (prelegere și film).

Tema: SPATIU – STRUCTURA – EXPRESIE:

ARHITECTURA DURABILĂ - PAVILION PENTRU CEI FĂRĂ ADĂPOST

Într-un sit cu o puternică densitate istorică, culturală, socială, etc, propunem o meditație asupra unui loc destinat aceloră fără adăpost. Ei fac parte din realitatea extinsă a acestui oraș. *Homeless, SDF (sans domicile fixe)* sunt denumiri interesante pe care acești oameni le primesc. Într-o lume care se vrea profund democratică, arhitectura nu trebuie să fie întotdeauna pentru cei potenți financiar. Arhitectura urbană poate și trebuie să îmbrățișeze realitățile comprehensive ale locuirii orașului.

Tema acestui proiect propune aprofundarea gândirii pe marginea acestei teme și ale problemelor conexe care apar:

- ce funcțiuni sunt necesare și ar fi folosite de către acești oameni dacă li s-ar oferi?; - trebuie să fie un spațiu interior sau o serie de spații exterioare?; - care ar fi relațiile cu vecinătățile (spații folosite de restul populației)?; - cum ar putea un obiect de arhitectură să rămână flexibil în utilizare pentru a se putea așeza pe o realitate care evoluează, o realitate nu foarte bine cuantificabilă?; - ce imagini, ce tip de spațiu, ce fel de ventilare, iluminare, etc, trebuie folosite?

Amplasament:

Situl este vis-a-vis de Piața Constituției, mai exact el este delimitat de fondul construit al fostei axe Victoria Socialismului actual Bulevardul Unirii și de străzile Sfinții Apostoli, Apolodor și Vânători. Situl este format din mai multe terenuri ai căror proprietari susțin tema propusă.

Situl propus este elocvent frământărilor istorice (politice, sociale, administrative, etc) cărora le este supus țesutul urban. Orice intervenție în acest loc presupune o poziție clară pe care arhitectul trebuie să o aibă față de o realitate deosebit de particulară. Este vorba despre o fractură urbană, un loc - nonloc cu o identitate greu de înțeles, dar de o forță aparte. Aici timpul a trecut, orașul s-a format, apoi a fost sterș conform unor crezuri ale unui regim politic, iar astăzi, timpul pare să stea în loc.

În teoriile occidentale de arhitectură și urbanism, asemenea spații poartă denumirea de *terrain vague* (concept dezvoltat inițial de Koolhaas și preluat mai ales de mediul intelectual de specialitate francez). Însă termenul fundamental particular care desemnează spiritul acestui fragment de oraș este cel de *maidan* - termen adânc pătruns în istoria și spiritul Bucureștilor. Relația definitorie spațiu-structură-expresie capătă sens pe fundalul acestei așezări a proiectului de arhitectură în dialog cu realitatea pe care o modifică, dar care îl și informează.

Studentul trebuie să își aleagă un loc particular din întregul sit, să își motiveze alegerea și să își definească proiectul plecând de la această alegere.

Situl: *un maidan* fără destin, însă profund bucureștean - evenimentele istoriei par să se înscrie violent aici: aparent rezidual. - Tema: cea parte a societății contemporane considerată reziduală. Poate fi însă vorba despre un *flaneur* beaudlaireian sau despre un personaj al lui Steinhardt care încearcă să fugă din fața istoriei.

Obiective suplimentare ale studiului:

- (studentul) arhitect (și nu numai - cei implicați în actul *de facere a orașului*) trebuie să gândească, să aibă o poziție critică față de sit și față de temă;
- Proiectul trebuie să fie sinteza celor două abordări critice (sit+temă). Obiectul de arhitectură determinat vizibil de relația spațiu-structură-expresie trebuie conceput în sensul celor spuse mai sus;

Date de temă – Funcțiunile propuse:

- Supa săracului. O acțiune rar reluată în zilele noastre. Spații necesare: loc de împărțire a mâncării - 5 mp, sala de servire a mesei (cu funcțiunea secundară de spațiu principal al întregului pavilion) - 60 mp, mică bucătărie - 15 mp, depozitare - 15 mp; 95 mp
- Ajutoare din partea populației. Este vorba despre donațiile de haine (și nu numai) pe care unii le pot face pentru cei mai puțin ajuorați. Spații necesare: recepție donații (semnături, se face un mic contract de donație) - 15 mp, depozitare - 40 mp, spațiu de distribuție (împărțire către cei nevoiași) - 15 mp; 70 mp
- Cabinet medical. O minimă dotare medicală la care aceste persoane să poată recurge în cazul în care au nevoie (și vor să o folosească). Spații necesare: sală așteptare - 10 mp, cabinet - 25 mp, mică depozitare - 5 mp, spațiu medic (birou, grup sanitar propriu) - 15 mp; 55mp
- Utilități. Oferirea posibilității de a face un duș. Spații necesare: mică recepție - 10 mp, 5 vestiare - 15 mp, dușuri, toalete - 20 mp. Aceste utilități trebuie să fie în legătură directă cu partea de primire de haine și ajutoare și cea medicală; 50 mp
- Consiliere. Se referă la posibilitatea celor fără adăpost de a primi consiliere în sensul reintegrării lor în societate. De cele mai multe ori este vorba despre încercarea de a li se oferi o slujbă și a li se găsi o locuință temporară (dar nu numai). Spații necesare: antecameră - 5 mp, birou discuție - 10 mp, spațiu personal (birou, grup sanitar propriu) - 15 mp; 30 mp
- Studenții sunt invitați să propună noi funcțiuni dacă acestea sunt considerate pertinente în urma discuțiilor de atelier;

Suprafața utilă desfășurată propusă: ~300 mp. Pavilionul poate avea o înălțime maximă de 10 m la cornișă. Regimul de înălțime va fi ales în funcție de locul particular pe care studentul și-l alege din întregul sit propus, și în funcție de modalitatea de interpretare a temei.

Piese suplimentare față de tema cadru:

Se va face pe hârtie 50x70 paginată vertical, într-o tehincă la alegere (fără mijloace digitale).

- plan de amplasare indicarea locului particular ales - sc.1:500;
- alte piese menite a explicita soluția (colaje, desene, scheme, perspective, etc);

Bibliografie

- Kenneth Frampton – Studies in Tectonic Culture. The Poetics of Construction in Nineteenth and Twentieth Century Architecture – Chicago, 1995
- Andrea Deplazes - Constructing Architecture : Materials, Processes, Structures A Handbook – DARCH ETH Zurich, 2003
- Peter Carter - Mies Van Der Rohe at Work - Paperback, 1999
- Rem Koolhaas, Bruce Mau, Hans Werlemann – SMLXL, The Monacelli Press
- Ioana Tudora - La curte - Grădină, cartier și peisaj urban în București – ed.Curtea Veche, 2009

Întocmit,

Prof.dr.arh. Emil Barbu Popescu
Șef.lucr.drd.arh. Andrei Șerbescu
Asistent dr.arh. Ștefan Simion
P.O. arh. Radu Antonescu

Tema:**VALORIZAREA SPAȚIULUI PUBLIC/URBAN**

Spațiu public este un instrument de re-articulare între oraș și viața urbană.

Semnificația unui spațiu public este dată de modul în care este folosit. Valorificarea lui trebuie văzută ca un instrument esențial în recuperarea *urbanității*.

Pornind de la caracteristicile și analiza amplasamentului se cere stabilirea unei polifuncționalități a spațiului public, cerință ce trebuie atinsă prin tema propusă de către studenți. Astfel noțiunea de spațiu public corelată de practica socială colectivă trebuie să fie gândită în contextul istoric actual al societății. Studiarea și punerea în evidență a elementelor de mentalitate comportamentală colectivă existente pot genera funcțiunile spațiului public ales.

Amplasament:

Fiecare echipă de studenți își va alege un amplasament din cele două propuse.

Primul spațiu public este parcul din fața Bisericii Crețulescu cuprins între arterele Calea Victoriei și I.N.Câmpineanu și mărginit de fondul construit compus din clădirea Sălii Palatului și Biserica Cretulescu/imobil de locuințe.

Al doilea amplasament este în centrul istoric al orașului în spatele Hanului Manuc, cuprins între Biserica Sf.Anton/strada Șepcari/strada Covaci și fondul construit al arterei I.C.Brătianu/strada Halelor. Suprafața zonei alese se va încadra în cerințele temei cadru.

Obiective suplimentare ale studiului:

- Explorarea mijloacelor formale și constructive de intervenție asupra spațiului și peisajului urban;
- Investigarea identității proprii a zonei reprezentative pentru centrul orașului;
- Gândirea și modul de a privi peisajul prin dimensiunea istorică a fondului construit;

Date de temă:

Studenții vor propune un scenariu în funcție de specificitatea sitului ales.

Valorizarea caracteristicilor sitului și folosirea materialele vor fi alese astfel încât să nu agreseze imaginea existentă a zonei, să asigure observarea transparentă a acestuia și să creeze o imagine de ansamblu care să reflecte specificitatea locului.

Elementele de intervenție vor fi: vegetația, mobilierul urban, texturi urbane, etc.

Se poate propune, printr-o justificare coerentă, poziționarea unor obiecte construite minimal cu funcțiuni publice. Spațiul public trebuie să conțină un punct de informare.

Piese suplimentare față de tema cadru:

- Scheme prin care să fie justificată soluția aleasă;
- Perspective ale spațiului public care reflectă perceperea și valorificarea lui;
- Detalii și materiale caracteristice ale spațiului urban ales;

Criterii suplimentare de apreciere și notare:

- Modul de valorificare a spațiului urban existent prin scenariul propus;
- Integrarea intervenției într-o vecinătate istorică definită;

Bibliografie:

- Spațiul Public și Reinsertia Socială a Proiectului Artistic și Arhitectural - Artă, Comunități urbane, Mobilizare, Editura Universitară "Ion Mincu" București - 2006
- New Urban Spaces, Editura Links, 2005;
- New Urban Elements, Editura Links, 2007;
- El Croquis 120/2004 David Chipperfield;
- El Croquis 129-130/2006 Herzog&De Meuron

Întocmit,
Prof.dr.arh. Emil Barbu Popescu
Șef.lucr.drd.arh. Andrei Șerbescu
Asistent dr.arh. Ștefan Simion
P.O. arh. Radu Antonescu